



**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อพนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**

**Development of a School-Based Teacher Training Curriculum to Promote
Classroom Action Research: A Case Study in Ban Bo Phana School,
Office of BuengKan Primary Education Service Area**

อุทัย อินทะนาม*

U-thai Intanam

ตำราญ กำจัดภัย **

Sumran Gumjudpai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ร่วมศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) ร่วมวางแผนออกแบบและยกร่างหลักสูตรฝึกอบรม 3) ร่วมปฏิบัติการนำใช้หลักสูตรฝึกอบรม 4) ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรและสะท้อนความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา จำนวน 6 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินทักษะ แบบวัดเจตคติ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Paired Signed - Rank Test การหาค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) แนวทางการใช้หลักสูตร และ 5) การประเมินผลการใช้หลักสูตร ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลังการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินด้านทักษะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม/ โรงเรียนเป็นฐาน/ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

* นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาคิวิชัยหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร



Abstract

The purpose of this study was twofold, to develop and investigate the results of experiment in using a school-based teacher training curriculum to promote classroom action research. The research procedure was followed into 4 steps: 1) examine for the current problem state and need, 2) cooperate in planning a design and making a draft of training curriculum, 3) cooperate in bringing the training implement training curriculum to use, 4) cooperate in assessing the curriculum implementation and in reflective thinking. The sample for experiment in using the training curriculum was 6 teachers of Ban Bo Phana School. The instruments for collecting data were a test of knowledge, a form for assessing skills, a form for measuring attitude, and a questionnaire of satisfaction. The data was analyzed by using the Wilcoxon Matched paired Signed-Rank Test, the average ($\bar{x}$). The findings can be concluded as follows:

The created training curriculum had 5 components: 1) principles, 2) objectives, 3) structure, 4) guidelines for using the curriculum, and 5) assessment of the curriculum implementation. The results of experiment in using the training curriculum showed that after training, teachers had significantly higher knowledge about classroom action research and attitude towards it than those before training. The result of assessing skills in doing classroom action research was at high level and teachers' satisfaction was at high level.

Keywords : Training Curriculum/ School-Based/ Classroom Action Research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ คนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: ข) ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ ในปีพุทธศักราช 2542 โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด

ในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จก็คือครู (สุวิมล ว่องวานิช, 2546: 2) ดังนั้น ครูจึงเป็นความหวังสูงสุดในการสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 7 มาตรา 52 ระบุให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และได้กำหนดให้ครูต้องใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (สำนักปฏิรูปการศึกษา, 2543: 54-55) การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาทำให้เกิดการตัดสินใจในกระบวนการวางแผนและการจัด



การศึกษา จึงกล่าว ได้ว่าการทำ วิจัยเป็นหัวใจของ การพัฒนาการศึกษา เป็นงานที่ท้าทายความคิด เกิด ความกระตือรือร้นใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ดังนั้น ครูจึง จำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านการวิจัยใน ชั้นเรียน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นหน้าที่สำคัญ ประการหนึ่งของครูที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการ พัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบที่ครูต้องให้การบูรณา การความรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ ในการคิดค้น วิธีการสอน การใช้สื่อหรือนวัตกรรมประสานกับ แนวคิดพื้นฐานของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อ การวางแผนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและ แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2544: 7) แต่ในสภาพความเป็นจริง การพัฒนาครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่ ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากครูผู้สอนเองก็มีงาน ประจำและมีเวลาในการทำวิจัยน้อย หรือขาด แรงจูงใจในการทำงาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ การพัฒนาครูผู้สอนด้านวิจัยในชั้นเรียนไม่ประสบ ผลสำเร็จเท่าที่ควร สอดคล้องกับ เคนดาว ชลวิทย์ (2556: 268) ที่กล่าวว่าเครื่องมือสำคัญ ที่ช่วยให้ครู พัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้คือ การวิจัย แต่ครู ก็ยังคงมีปัญหากับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้น เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำวิจัยที่ไม่ถูกต้อง จนไม่สามารถ เริ่มต้นทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ แนวคิดการ ฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงเป็น แนวทางที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 64-65) กล่าวว่า (School-based Training) เป็น รูปแบบในการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนนั้นๆ โดยจัดที่ โรงเรียน ผู้ให้การฝึกอบรมและผู้รับการอบรมมี

การร่วมคิด ร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียน การ สอนในสถานการณ์จริง

โรงเรียนบ้านบ่อพนา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตั้งอยู่ หมู่ 5 ตำบลโสกก้าม อำเภอนากลาง จังหวัดบึงกาฬ เปิดสอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีครูผู้สอน จำนวน 6 คน นักเรียน 88 คน สภาพการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนของโรงเรียนบ้านบ่อพนา มีจำนวนครูที่ ทำวิจัยในชั้นเรียนจำนวนน้อย จากการสอบถาม สัมภาษณ์บุคลากร พบว่า ปัญหาหลักที่เป็นอุปสรรค ต่อการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน คือ การบริหารจัดการในโรงเรียนซึ่งไม่ได้กำหนด นโยบายที่ชัดเจน การนิเทศติดตามไม่ต่อเนื่อง ไม่มี งบประมาณสนับสนุน ขาดเอกสารตำราในการศึกษา ค้นคว้าวิจัย และปัญหาที่เกิดจากครูได้แก่ ครูขาด ความตระหนักไม่สนใจที่จะทำวิจัยเนื่องจาก ไม่เห็น ความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องทำ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการ ร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญใน การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ ตามมาตรฐาน การศึกษา

จากปัญหาที่กล่าวมาจึงมีความจำเป็นที่ต้อง ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะ ส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตาม ศักยภาพของตนด้วยเหตุผลและสภาพปัญหา ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการทำวิจัยใน ชั้นเรียนที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู ของผู้เรียน จึงมีความต้องการที่จะช่วยพัฒนา ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านบ่อพนา ให้มีความรู้ ความ



เข้าใจและมีความสามารถพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นวิจัยปฏิบัติการรูปแบบหนึ่งที่มีการร่วมกันวางแผนในการแก้ปัญหาในทุก ๆ ขั้นตอน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้วิจัยเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) ความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 3) เจตคติ และ 4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

สมมติฐานการวิจัย

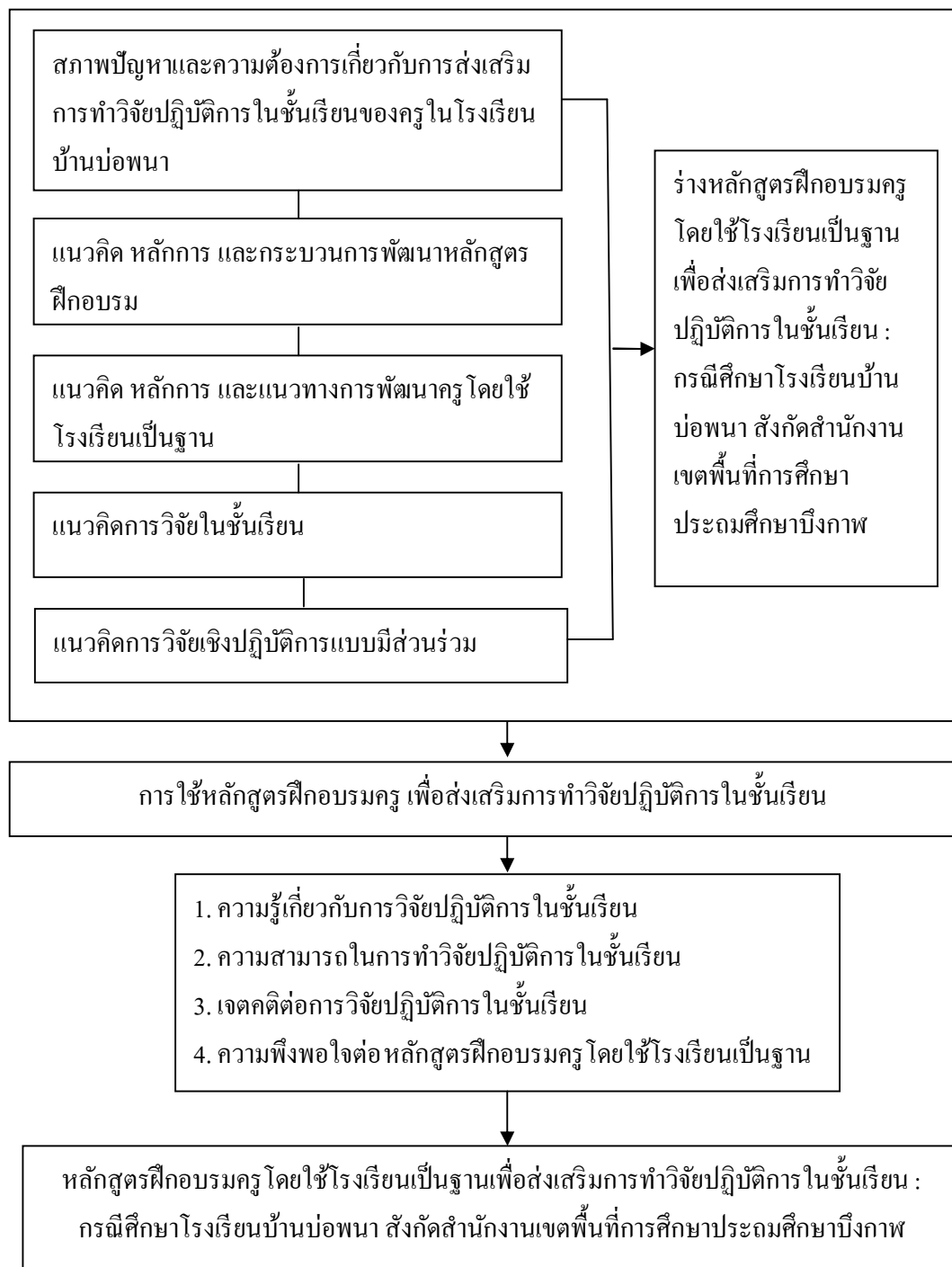
ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และเจตคติ หลังการเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อพนา เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กัน 4 ด้าน คือ แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แนวคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาครูผู้สอนด้านการวิจัยในชั้นเรียน

1. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (สมคิด บางโม, 2549)
2. แนวคิดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (รุ่ง แก้วแดง, 2546; อุทัย บุญประเสริฐ, 2542)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2546; ประวิต เอรารวรรณ์, 2545)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (สำราญ กำจัดภัย, 2553)

ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดและความสัมพันธ์พื้นฐานในแต่ละด้านมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1



ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การศึกษาในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยการประชุมครูในโรงเรียนบ้านบ่อพนา จำนวน 6 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาครูด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านบ่อพนา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวิเคราะห์ผลการประชุมผู้บริหารและครู ในโรงเรียนบ้านบ่อพนาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ สภาพปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมวางแผนออกแบบและยก
ร่างหลักสูตรฝึกอบรม

การศึกษาในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนออกแบบและยกร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครู โรงเรียนบ้านบ่อพนาในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ครูในโรงเรียนบ้านบ่อพนา จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประชุมร่วมกัน โดยนำผลการศึกษาสังเคราะห์เอกสาร (Documentary Synthesis) และผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตลอดจนการศึกษาแนวคิด หลักการ และกระบวนการพัฒนา

หลักสูตรฝึกอบรม แนวคิด หลักการ และแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มาวิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญเพื่อเป็นกรอบในการยกร่างหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เทปบันทึกข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม และกล้องถ่ายภาพ

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมปฏิบัติการนำใช้หลักสูตรฝึกอบรม

การศึกษาในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นการร่างหลักสูตร ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาผลการนำหลักสูตรไปใช้ โดยดำเนินการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ในวันที่ 8 มีนาคม 2559 ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน 6 คน วิทยากรบรรยายคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย โดยใช้เวลาในการฝึกอบรม 1 วัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ คือ 1) การบรรยายเรื่องการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนด วิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม 2) การฝึกปฏิบัติ โดยให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถทำ กิจกรรมตามใบงานการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยวิทยากรนำเอกสารตัวอย่างมาให้ผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษา ประกอบการฝึกปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน และตอบคำถามเกี่ยวกับการวิจัย กิจกรรมการอบรม ประกอบด้วย การทำแบบทดสอบแบบประเมิน ความสามารถในการทำวิจัย แบบวัดเจตคติ ก่อนการอบรม การศึกษาเอกสารและฟังการบรรยายจากวิทยากร การฝึกปฏิบัติตามใบงาน การเสนอผลงานและร่วมแสดง ความคิดเห็น 3) วิทยากรสัมภาษณ์ และเสนอแนะประเด็นที่ควรปรับปรุงแก้ไข กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำแบบทดสอบ แบบประเมิน



ความสามารถในการทำวิจัย แบบวัดเจตคติ หลังการอบรม จากนั้นให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.53-0.73 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.47 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 2) แบบประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีจำนวน 20 ข้อ มีระดับการประเมิน 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 3) แบบวัดเจตคติต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 1.75 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ มี 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจการจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.39 ถึง 0.83 ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.82

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรและสะท้อนความคิดเห็น

ดำเนินการประเมินประเมินผลการใช้หลักสูตรและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยการประชุมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ผลการ

พัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน และเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูผู้สอน สะท้อนผลการดำเนินการวิจัยเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการวิจัยหรือพัฒนาต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับน้อย ไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ขาดความรู้ในการวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ปัญหา การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสรุปผล และการเขียนรายงานการวิจัย จากการสำรวจความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนสนใจที่จะนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน ต้องการให้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน และต้องการที่จะพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทั้งด้านความรู้เบื้องต้นและกระบวนการวิจัย โดยฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

2. หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยนำประเด็นจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาร่วมกันวางแผนออกแบบและยกร่างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) แนวทางการใช้หลักสูตร



และ 5) การประเมินผลตามหลักสูตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ส่งเสริมให้ครูพัฒนาในด้านการวิจัย ในมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ที่ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งการฝึกอบรมเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สำหรับพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน และช่วยให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดหลักเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทั้งแนวคิดกระบวนการ และการปฏิบัติการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.2.2 สามารถเขียนโครงร่างการวิจัยในปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเอง พร้อมทั้งนำไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน รวมทั้งสามารถเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้

2.2.3 มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และตระหนักในความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพของตนเอง

2.3 โครงสร้างหลักสูตร

2.3.1 เนื้อหา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แนวคิดหลักของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 แนวคิดหลักการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ 1) ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 3) จุดประสงค์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 4) ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 5) ประเภทของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 6) ประโยชน์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.3.1.2 ขั้นตอนหรือกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นส่วนที่กล่าวถึงหลักการและการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา/แนวทางแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการวิจัย/วิธีการแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย

2.3.2 หน่วยการฝึกอบรม 8 หน่วย เวลา 22 ชั่วโมง แบ่งเป็นภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ดังนี้

2.3.2.1 ภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง ได้แก่

1) หน่วยที่ 1 มาตรฐานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกันเถอะ เวลา 2 ชั่วโมง

2) หน่วยที่ 2 เรียนรู้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เวลา 2 ชั่วโมง

2.3.2.2 ภาคปฏิบัติ จำนวน 18 ชั่วโมง ได้แก่



3) หน่วยที่ 3 ลงมือสำรวจและเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัย เวลา 2 ชั่วโมง

4) หน่วยที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง เวลา 2 ชั่วโมง

5) หน่วยที่ 5 แสวงหาวิธีการแก้ปัญหา เวลา 2 ชั่วโมง

6) หน่วยที่ 6 วางแผนแก้ปัญหา เวลา 2 ชั่วโมง

7) หน่วยที่ 7 ปฏิบัติการแก้ปัญหตามแผนที่วางไว้ เวลา 8 ชั่วโมง

8) เขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เวลา 2 ชั่วโมง

2.4 แนวทางการใช้หลักสูตร

2.4.1 กลุ่มเป้าหมายในการเข้ารับการฝึกอบรม คือ ครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา จำนวน 6 คน

2.4.2 กระบวนการฝึกอบรม ประกอบด้วย ขั้นให้ความรู้ ขั้นสาธิตโดยนำเสนอตัวแบบขั้นฝึกปฏิบัติทักษะย่อย และขั้นการนิเทศ การให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.5 การประเมินผลตามหลักสูตร

2.5.1 การประเมินผลการฝึกอบรม ได้แก่ 1) ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 2) ประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน 3) ประเมินเจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และ 4) ประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม

2.5.2 เกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ 1) ครูต้องเข้าอบรมตามเวลาที่กำหนด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาการอบรมทั้งหมด 2) ครูสามารถเขียนรายงานการวิจัยในปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเองได้ โดยต้องผ่านเกณฑ์คุณภาพงานวิจัยไม่ต่ำกว่าระดับ ดี

3. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า

3.1 ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การพัฒนาด้านทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับ ดี โดยครูมีผลการประเมินคะแนนเฉลี่ย 2.47

3.3 เจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับ มาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อพนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายิ่งกาฬ มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับน้อยไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ขาดความรู้ในการวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ปัญหา การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การสรุปผล และการเขียนรายงานการวิจัย จากการสำรวจความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกคนสนใจที่จะนำ



กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน และต้องการที่จะพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วยวิธีการฝึกอบรม ต้องการให้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ให้มีการดำเนินงานโครงการ และสนับสนุนงบประมาณ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน และมีความต้องการอบรมทั้งด้านความรู้เบื้องต้น และกระบวนการวิจัย โดยฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิษฐ์ พุฒศรี (2551: 144) ได้ศึกษากระบวนการ พัฒนาคู่มือด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโพนแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสศ. เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนา ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดผู้นำและไม่มีเอกสารในการศึกษาค้นคว้า และบุคลากรคิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก จึงไม่สนใจที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่ทราบว่าเริ่มต้นตรงจุดใดเป็นลำดับแรกประกอบกับโรงเรียนมีครูไม่ครบตามเกณฑ์ มีคาบสอนและงานพิเศษมากจึงไม่มีใครทำวิจัยในชั้นเรียน

แนวทางในการพัฒนาคู่มือด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของโรงเรียนบ้านบ่อพนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการปฏิบัติจริงตามกระบวนการการวิจัยในชั้นเรียนทุกขั้นตอน โดยมีวิทยากรให้ความรู้และแนะนำช่วยเหลือจะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ คุ้มภัยเพื่อน (2550: 102-103) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนดุนสาธิต สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การจัดอบรม การนิเทศติดตาม และหาตัวอย่างงานวิจัยเอกสารสำหรับการค้นคว้าของครู เป็นการช่วยให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการยกระดับความสามารถของบุคลากรทุกวิถีทางให้เท่าเทียมกับงานที่มอบให้ทำการฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงลักษณะการทำงานให้เป็นไปตามความต้องการของบุคคล

2. หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยนำประเด็นจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาร่วมกันวางแผนออกแบบและยกร่างหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย หลักการวัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการใช้หลักสูตร และการประเมินผลตามหลักสูตร สอดคล้องกับ อารีย์ พรหมเล็ก (2554: 122) ได้ทำการศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการร่วมวางแผนและยกร่างหลักสูตร พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถกำหนดแนวทางในการยกร่างหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำสภาพปัญหาการทำ วิจัยในชั้นเรียนที่ตนเองประสบมา



กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการวางแผนและยกร่างหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา ตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยยอมรับในหลักสูตรฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ได้ตกลงร่วมกัน เพราะมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอน และตรวจสอบหลักสูตรร่วมกันก่อนนำไปใช้ สอดคล้องกับพันธูทิพย์ รามสูตร (2545: 2) ที่กล่าวถึง กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กันและกันในการศึกษาประเด็นปัญหาาร่วมกัน โดยการร่วมมือของกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องตลอดกระบวนการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาและลงมือปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

3.1 คะแนนความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมวิจัยในชั้นเรียนโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้ครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา เกิดการพัฒนาตนเอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการฝึกอบรมพัฒนาวิจัยในชั้นเรียนตามความต้องการของตนเอง จงกลณี ชูติมา เทวินทร์ (2544: 126) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตั้งแต่การวางแผนการเตรียมการออกแบบหลักสูตร การดำเนินการฝึกอบรม รวมทั้งการติดตามประเมินผล เป็นการจัดทำหลักสูตร

ฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ของผู้เข้าอบรมอย่างแท้จริง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรทำให้เกิดความกระตือรือร้น

3.2 คะแนนความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร การประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน ครูผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 6 คน มีทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี และพบว่า ครูทุกคนผ่านเกณฑ์หลักสูตรฝึกอบรมตามที่กำหนด คือ สามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ในระดับดี และระดับปานกลาง ซึ่งหากจำแนกตามรายการประเมิน รายการที่ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชื่อเรื่องของงานวิจัย รองมาเป็นส่วนประกอบส่วนหน้าของงานวิจัย เครื่องมือการวิจัย/การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ และปัญหาการวิจัย อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการอบรมได้เน้นเนื้อหาดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการจากการประชุมครู ส่วนรายการที่ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การอภิปรายผล และการเก็บรวบรวมข้อมูล/รูปแบบ/การออกแบบการวิจัย ในแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยแสดงบทบาทเป็นทั้งผู้วิจัยและผู้คอยอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มตัวอย่าง การให้ครูได้ลงมือทำกิจกรรมทั้งในห้องอบรมและในห้องเรียนจริง ผู้วิจัยมั่นใจว่าการปฏิบัติงานอย่างตั้งใจ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและช่วงเวลาการฝึกอบรมก็ เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาครูให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ วีรวรรณ (2550: 102-103) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนคุณาสด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4



ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในเรื่องที่ดำเนินการได้จนประสบผลสำเร็จ มีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนเป็นของตัวเอง

3.3 เจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากผู้ให้การอบรมเป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับของครูทำให้บรรยากาศอบรมเป็นกันเอง ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมไม่เครียด และมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เข้าใจสามารถถามรายบุคคล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งส่งผลทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้สึก ถ้ามีเพื่อนจะทำให้มีกำลังใจในการทำวิจัยประสบความสำเร็จได้ และผลการดำเนินการในชั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ สุวิมล ว่องวานิช (2546: 2) ที่กล่าวไว้ว่า หัวใจสำคัญของการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ที่การบริหารจัดการครูให้สามารถปฏิบัติด้วยตนเอง มีความยืดหยุ่น และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้นหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการวิจัยในชั้นเรียนดีขึ้น คือ ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าเป็นความจำเป็นที่ครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุปรานี ศรีจันทร์ภูมิข (2542: 1) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างถาวร ทำให้ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ และทำงานร่วมกันส่งผลให้การทำวิจัยประสบความสำเร็จ

3.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก โดยรายการที่ครูมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การบรรยายและให้คำแนะนำของวิทยากร ความเหมาะสมของเวลาในการฝึกอบรม บรรยายการอบรม และความน่าสนใจของวิธีการอบรม นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า สาเหตุที่ครูมีความพึงพอใจต่อการอบรม ทั้งนี้เนื่องจากครูสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนได้ ครูสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในช่วงเวลาใดก็ได้ตามความเหมาะสมเนื้อหาของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรมีความเฉพาะและสนองกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถนำความรู้ลงสู่การปฏิบัติได้จริง ครูโรงเรียนบ้านบ่อพนาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกๆ ขั้นตอน สามารถพัฒนางานวิจัยของตนเองได้ สอดคล้องกับ Good (1973); Wallerstein (1971 อ้างถึงใน สิทธิชัย เจริญพิพัฒพงษ์, 2552) ที่กล่าวถึง ความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกของเราที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อประสบการณ์การเรียนรู้ และการทำงานของเขาด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนควรพัฒนาครูที่มีความต้องการ และมีความประสงค์เข้ารับการอบรมด้วยความสมัครใจ

1.2 วิทยากรผู้ให้การอบรม และเป็นพี่เลี้ยงต้องเป็นบุคคลที่ครูให้การยอมรับในความรู้ความสามารถ เป็นครูแกนนำ ครูผู้นำปฏิบัติการเรียนรู้ มีผลงานทางวิชาการที่เป็นแบบอย่างที่ดีได้ และโรงเรียนควรพัฒนาวิทยากรผู้ให้การอบรมให้มี



ความรู้ ทักษะการทำวิจัย ให้เกิดความมั่นใจในการทำหน้าที่วิทยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนครูที่อบรมไม่ควรมากเกินไป

1.3 กำหนดรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน โดยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยใช้กระบวนการเชิงระบบมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูภายในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เกี่ยวกับการพัฒนาครูเรื่องอื่น ๆ เช่น การสร้างสื่อการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จงกลนี ชุติมาเทวินทร์. (2544). การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ คุ่มภัยเพื่อน. (2550). การพัฒนาครูด้านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนอนุสาธิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เด่นดาว ชลวิทย์. (2556). “การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการเสริมสร้างความสามารถในการเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 5(1): 267-268.
- ประวิต เอรารวรรณ์. (2545). การวิจัยปฏิบัติการการเรียนรู้ของครู และการสร้างพลังรวมในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้าวิชาการ.
- ปราโมทย์ วีรวรรณ. (2550). การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าสองคอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. (2545). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.อีฟวิ้ง.
- พิสิษฐ์ พุฒศรี. (2551). กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโนนแพ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตนารณ์ คชมะเรง. (2556). “การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งของข้าราชการท้องถิ่น.” Veridian E-Journal 8(2): 989-1000.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- วิวรรณ จันทรเทพย์. (2554). “การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 3(1): 135-136.



- สมคิด บางโม. (2549). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สิทธิชัย เจริญพิพัฒพงษ์. (2552). **การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน ตามแนวการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎี สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). **สอนง่าย เรียนสบาย มีความสุข สนุกกับโรงเรียน**. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สุปราณี ศรีจักราภิมุข. (2542). **การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2546). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “สรรค์สร้างความรู้” ครูสมบัติการจนารักพงศ์ ครูต้นแบบ ปี 2542 วิชาชีววิทยา ระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: แคนดิดมีเดีย.
- _____. (2545). **การพัฒนางานทั้งระบบเน้นการมีส่วนร่วมในการรายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักปฏิรูปการศึกษา (สปศ), สำนักงาน. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค่าครูสภา.
- สำราญ กำจัดภัย. (2553). **การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านท่าวัด “ครูราษฎร์บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1**. สกลนคร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อารีย์ พรหมเล็ก. (2554). **“การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 3(2): 122-123.**
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูประบบบริหารการศึกษา.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: Mc Graw-Hill Book.